

Aan:

De heer de Jonge, Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De heer van Rijn, Minister van Medische Zorg en Sport

De heer Blokhuis, Staatssecretaris VWS

De Leden van de Kamercommissie VWS

Betreft: Afschalen extra opvang voor daklozen risico voor volksgezondheid

Amsterdam, 11 juni 2020

Geachte Ministers, Staatssecretaris, leden van de Kamercommissie VWS,

De coronacrisis is nog gaande. Toch zijn er de afgelopen weken in meerdere steden al daklozen uit de opvang gezet. Dat is medisch onverantwoord. Dinsdag spreekt de Tweede Kamer opnieuw over corona, en op maandag aanstaande vergadert de Kamercommissie VWS over de Nota CARE. Ook in deze fase blijft de pandemie een acuut vraagstuk voor u en ons land. Een tweede golf is zeer waarschijnlijk, hoe groot die wordt, is nog de vraag.

Eind maart besloot u dat tijdens de coronacrisis alle daklozen recht hebben op opvang, ongeacht hun situatie of asielstatus. Deze besluiten waren epidemiologisch en in het kader van de volksgezondheid verstandig, dapper en noodzakelijk. Het ministerie van VWS kondigde op 18 mei echter aan dat men zich inmiddels richt “op het afbouwen en ombouwen van de noodopvang”. Deze terugtrekkende beweging van de zijde van Rijk heeft nu al als zichtbaar en direct gevolg: meer en meer daklozen op straat.

Wij schrijven u daarom met een simpele oproep: Blijf extra opvang betalen, in ieder geval zolang de coronacrisis duurt. Doordat het kabinet de afgelopen maanden gemeentes financiële garanties gaf voor de opvang van alle daklozen, konden zij extra maatregelen treffen en extra opvangplekken scheppen. Daardoor konden ook daklozen aan *social distancing* doen. Het getuigde van de saamhorigheid, creativiteit en medemenselijkheid waartoe uw kabinet Nederland sinds de start van de crisis heeft opgeroepen.

De Nederlandse Straatdokters Groep en Dokters van de Wereld verlenen directe medische zorg aan dak- en thuislozen, met en zonder papieren. Voor hen kende de toegang tot medische zorg vóór de coronacrisis al allerlei barrières, en waren de basisvoorzieningen (zoals opvang, voeding en hygiëne) die nodig zijn om überhaupt gezond te blijven vaak niet toereikend. Gedurende de afgelopen maanden waren (onder meer) onze hulporganisaties voor veel daklozen de enige manier om corona-gerelateerde zorg, screening en voorlichting te kunnen krijgen. Daarin werkten en werken we nauw samen met gemeentes, GGD'en, opvangorganisaties en –voor zover nog toegankelijk- de reguliere zorg en GGZ.

Wij zagen en zien ook nu nog een enorme toename van vragen en verzoeken aan onze helpdesk, een toename van medische consulten op opvanglocaties, vaker dan eerst ter vervanging van huisartsenzorg. Ook zien we een sterk toegenomen vraag naar psychosociale ondersteuning. Mede dankzij uw eerdere besluit konden we daklozen met en zonder papieren de afgelopen maanden vinden en helpen, nu ze vaak niet terecht kunnen bij reguliere medische en psychische zorg.

Dokters van de Wereld

Nieuwe Herengracht 20, 1018 DP Amsterdam +31 20 465 2866 www.doktersvandewereld.org

ABNAMRO NL11ABNA0491717806 KvK 40539494 RSIN 807110917

Onderdeel van het internationale netwerk Médecins du Monde

In meerdere steden staan nu al mensen op straat. Amsterdam doet geen intakes meer voor noodopvang. Zij bouwen af tot 1 augustus. Per dan zitten rond de 90 personen zonder opvang. In Den Haag wordt veel sneller afgebouwd, en we spraken deze week al iemand zonder opvang of zorg, die met een groepje onder een brug bivakkeert. Het aantal straatslapers daar stijgt. Uiteindelijk wordt in Den Haag van in ieder geval 40 mensen verwacht dat zij op straat belanden. We controleerden ook de aantallen in Eindhoven en Utrecht, waar rond de 15 mensen geen toegang meer krijgen tot opvang. Meerdere steunorganisaties benadrukken dat dit niet de volledige cijfers zijn. De verwachting is dat ook andere groepen niet-rechthebbenden op straat komen, omdat door de recessie hun (informele) baan gestopt is en zij geen aanspraak kunnen maken op een sociaal vangnet.

Wij vinden het medisch onverstandig om op grond van asielstatus of andere uitsluitingsgronden een significant aantal daklozen de komende maanden voorzieningen als stromend water, zeep, een douche en een wasmachine te ontfemen. Dit is niet alleen vanwege vatbaarheid en verspreiding, maar ook omdat de traceerbaarheid van eventuele gevallen van Covid-19 vele malen complexer is op het moment dat mensen op straat verblijven. Isolatie van gevallen wordt moeilijker, zodra de capaciteit voor opvang afneemt.

Het is daarnaast onverstandig -en kapitaalvernietiging- om de extra opvang af te bouwen of de toegang te verkleinen, terwijl we nog niet weten hoe groot de omvang van de tweede golf zal zijn. De kans is reëel dat of de winter of het virus het opnieuw snel optuigen van extra opvang noodzakelijk zal maken. Uw financiële garantie om opvang voor iedereen te betalen zorgde voor landelijke zekerheid en continuïteit.

De crisis heeft de vindbaarheid, en dus de toegang tot zorg, van voorheen onvindbare mensen vergroot. Dat is enorme winst, zowel in medische zin, als vanuit humanitair en praktisch oogpunt. Door opvang en begeleiding kan via trajecten als *housing first* gewerkt worden aan structurele oplossingen, zoals de 10.000 woningen voor 'rechthebbende' daklozen. Ook voor mensen zonder enig perspectief in Nederland geldt dat structurele oplossingen, waaronder vertrek uit Nederland, veel eerder in beeld komen als men de zekerheid van opvang heeft. Uw adagium 'niemand op straat' was en is dus niet alleen epidemiologisch vereist, maar biedt daklozen en hulpverleners bovendien de kans om te komen tot oplossingen.

Wij beroepen ons op onze medische inschatting aan de hand van onze dagelijkse praktijkervaring, op de constatering dat aan uw eerdere afwegingen ten aanzien van opvang en publieke gezondheid niets veranderd is, én op de terechte oproep van de Minister President dat we alleen sámen deze pandemie het hoofd kunnen blijven bieden. Samen betekende de afgelopen maanden iedereen. Ook daklozen moeten zich de komende tijd kunnen houden aan de vereisten van de anderhalve meter samenleving. Daarom kunnen rechthebbendheid of kosten geen voorwaarde zijn voor opvang.

Het kabinet besloot de afgelopen maanden tot miljarden aan steunpakketten voor grote en kleine bedrijven, voor werknemers en aandeelhouders. Dat deed u ook voor alle daklozen. Wij vragen u door te gaan op die ingeslagen weg en de toegang tot opvang en de meerkosten die gemeentes maken door uw terechte maatregelen omtrent COVID-19 voor alle daklozen in ons land te blijven garanderen.

Met vriendelijke groet,

Janine Wildschut, Directeur a.i., Dokters van de Wereld
Igor van Laere, Coördinator, Nederlandse Straatdokters Groep